

**Урок читання в 2 класі
вчительки початкових
класів
Наталівської ЗОШ
І-ІІ ступенів
Даниленко Ніни Василівни**

Тема. Щоб мати, треба працювати. «По волосинці»

В.Сухомлинський.

Мета. Створити умови для збагачення знань дітей про творчість В.Сухомлинського та для удосконалення навичок читання вголос і мовчки; сприяти формуванню вміння визначати головну думку твору, розвивати вміння висловлювати оцінні судження та здатності до розуміння стану дійових осіб.

Сприяти вихованню працелюбності у дітей та розвитку бажання допомагати старшим, любові до рідної природи.

Обладнання. Савченко О. Я. Читанка: Підруч. для 2 кл. – К.: Освіта. – 2003., схематичний план уроку, мовний матеріал для читання, малюнок ремеза, портрет В. Сухомлинського, виставка книг Лесі Українки та В.О.Сухомлинського.

Тип уроку. Комбінований.

I. Етап орієнтації

- Любі діти, у наш клас
Завітали люди щирі,
Привітайте в добрий час
Гостей усмішкою й миром.

Діти: Доброго ранку.

Учень: Ми вам раді, люди добрі,
І вітаєм щиро вас!
І запрошуєм ласкаво
На читання в другий клас.

- Посміхніться один одному і подаруйте чудовий настрій.

Учень: Я всміхаюсь сонечку!
Діти(разом): Здрастуй, золоте!
Учень: Я всміхаюсь квіточці!
Діти : Хай вона росте!
Учень: Я всміхаюсь дощику!
Діти : Лийся, мов з відра!
Учень : Друзям усміхаюся!
Діти: Зичу всім добра!

- Хай першими сядуть дівчатка (наша краса), а потім хлопчики (наша сила).

- Щоб наш урок був цікавим і повчальним, якими ви хочете бути на уроці?

У - уважними

Р – розумними

О – організованими

К - кмітливими.

- Я також очікую від вас плідної праці, сподіваюсь що ви будете активними і гарно працюватимете.

- А щоб ви хотіли б роботи на уроці?

II. Етап визначення мети і проектування

- Сьогодні до нас урок залетіла пташечка із завданнями на своїх пір'їнках. Виконаєте їх - отримаєте скарб.

План уроку на пір'їнках.

1. Мовна розминка.
2. Перевірка домашнього завдання.
3. Зустріч з групою «літераторів»
4. Тестування.
5. Робота за текстом.
6. Робота в групах.
7. Домашнє завдання.

- Чи є у вас доповнення чи зміни до плану уроку? (Додати фізкультхвилинку).

III. Етап організації виконання плану діяльності

- Піднялася пташечка і полетіла до весняного лісу.

Сіла на дерево та й чекає на нас. То ж часу не гаймо, у подорож до лісу вирушаймо.

1. Мовна розминка.

- 1.1. Робота за таблицею Зайцева (вправа «Дощик»).
- 1.2. Робота за складовими таблицями (№4, №11, №14).
- 1.3. Гра «Впіймай м'яч».

- Я називатиму прямі склади, а той з вас, хто впіймає м'ячик назве обернений склад.

ва – ав ло-ол ша-аш

ля-ял не-єн зи-из

ли- ил сю-юс те-ек

1.4.Повторення вивчених скоромовок.

- У долині жив удав.

Удавав, що він все знав.

Удавав, що все умів.

У траві хвостом вертів.

- Лис ласкає лисеня.

А лосиха – лосеня.

Лев ласкаво лапою

Левенятко ляпає.

- Перепілка – гарна птиця,

Та хлоп'ят вона боїться,

Бо хлоп'ята беруть гілку

І лякають перепілку.

Не потрібно так лякати,

В неї п'ять перепелят.

- Сіло сонце на сосну,
Сонно мовило: «Засну!»
Сосни сонечко гойдали,
Сосни сонечко благали:
- Сонце , сонечко, не треба
Стане темно нам без тебе.
- Налетів весняний вітерець - пустунець і розсилав літери в словах.
Спробуємо зібрати і прочитати ці слова.

1.5.Гра «Слово розсипалося».

Покуютьблис чекирешень

В тісли зекімленень,

Чекирешень валятьб іюч

Дікамточ макимлень.

- А хто знає з якого вірша ці рядки? («Вишеньки»).

- Хто написав цей вірш? (Л.Українка).

- Саме сьогодні, 25 лютого, у 1871 році (138 років тому) у місті Звягелі на Волині у сім'ї Косачів народилась маленька дівчинка Лариса, яка стала , як казав М.Рильський «одним з найоригінальніших поетів світу».

- І, дійсно, її твори і зараз читають і на Україні, і далеко за її межами.

- Подивіться, ось ці книжки є в нашій бібліотеці.

1.6. Виставка книг Л. Українки.

- Я знаю ви любите читати , а тому проведемо вікторину «З якого це твору?»

1.7. Вікторина «З якого це твору?»

«- Злякалася тебе хитринка. Хитрощі не люблять совісті».

(«Як Наталя у Лисиці хитринку купила»).

« Вона зняла з ніг матусі взуття й принесла їй води у мисці - помити ноги).

(«Сьома дочка»).

«Вона не сказала ні слова, а взяла кошенья й понесла додому».

(«Покинуте кошенья»).

«Коли я чую слово Батьківщина, мені пригадується старовинна колиска. В ній лежав дідусь...»

(«Дідова колиска»).

- Хто автор усіх цих творів? (В.Сухомлинський).

- Вдома ви працювали над оповіданням В.Сухомлинського «Як же все це було без мене?».

2. Перевірка домашнього завдання.

2.1. Запитання за змістом оповідання.

- Назвіть головних героїв оповідання.

- Чому Яринка дивилася на маму широко відкритими очима?

2.2. Вибіркове читання.

- Прочитайте, чим була заклопотана мама?

- Прочитайте, що побачила Яринка серед одягу?

2.3. Читання в особах (від слів мамі).

2.4. Мовно-логічне завдання.

На дошці написані прикметники й прикріплені малюнки мамі і дівчинки.

Два учні з'єднують слова із малюнками. (Слова : турботлива, акуратна, маленька, бережлива, здивована, допитлива).

- На яке питання відповідають всі ці слова?

- Назвіть їх одним словом.

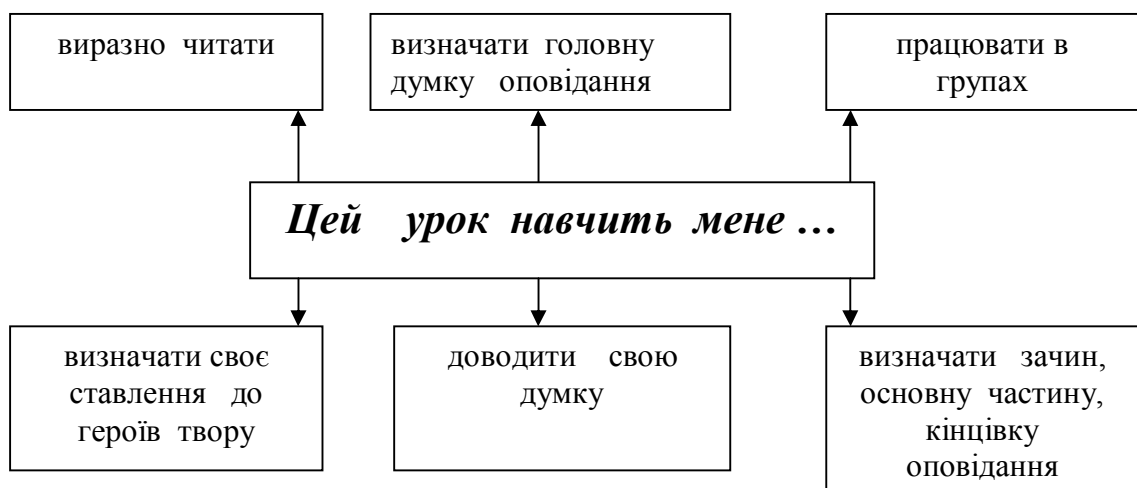
- Назвіть слово де є три букви «а» (Акуратна).
 - Поділіть це слово на склади.
 - Скільки маємо складів?
 - Поділіть це слово на склади для переносу.
 - Що цікавого в цьому слові?
- (Оцінювання учнів).

3. Оголошення теми і мети уроку. Мотивація.

- Продовжте прислів'я : «Щоб мати, треба...».
- Саме так звучить тема нашого уроку. Ми будемо працювати над оповіданням В.Сухомлинського «По волосинці».
- Я надіюсь у вас будуть всі умови, щоб ви навчилися свідомо та виразно читати це оповідання, визначати його головну думку, поважати старших. І, можливо, саме після цього уроку у вас зміцниться бажання трудитися, гарно вчитися.

Метод «Мої сподівання»

- Чого навчить цей урок кожного з вас?

- Бажаю вам успіху. І щоб ваші плани збулися.
- Де ви використаєте отримані знання?

4. Опрацювання оповідання В.Сухомлинського «По волосинці».

- На березі річки «Нових знань» стоїть школа. Сюди приходять учні, щоб стати працюючими, добрими, мудрими, сердечними людьми.
- Хто учитель цієї незвичайної школи? – запитаєте ви.

- *Ось він перед вами. (Портрет В.Сухомлинського).*
- *Як звати цю людину?*
- *Пригадаймо з попереднього уроку.*
- *Коли і де народився В.Сухомлинський. (29.09.1918 року у селі Василівка на Кіровоградщині).*
- *Хто пам'ятає скільки років він прожив? (52 роки, 02.09.1970 р. перестало битися його серце).*

4.1. Цікавинки із життя і творчості В.О.Сухомлинського.

- *На сьогодні група «літераторів» підготувала цікавинки із життя і творчості В.Сухомлинського. Надаємо їм слово.*

- 1.Василь Сухомлинський ріс жвавим, допитливим хлопчиком, любив малювати. Але зошити, пензлі, фарби можна було придбати за лікарські рослини. За 1 склянку насіння акації давали 2 зошити. Тому хлопчик ціле літо пропадав у лісі. А малювати так хотілося, що одного разу по фарби пішов пішки у Кременчук аж за 35 км.
- 2.Батьки Василя Сухомлинського ніколи не карали дітей, не вживали лайливих слів. Тому, мабуть, усі четверо дітей (Василь, Іван, Сергій, Меланія) обрали професію вчителя.

3. У 17 років Василь Сухомлинський прийшов до школи працювати учителем мови і літератури і залишився там на 35 років. Працював учителем 12 років, а потім 23 роки директором.

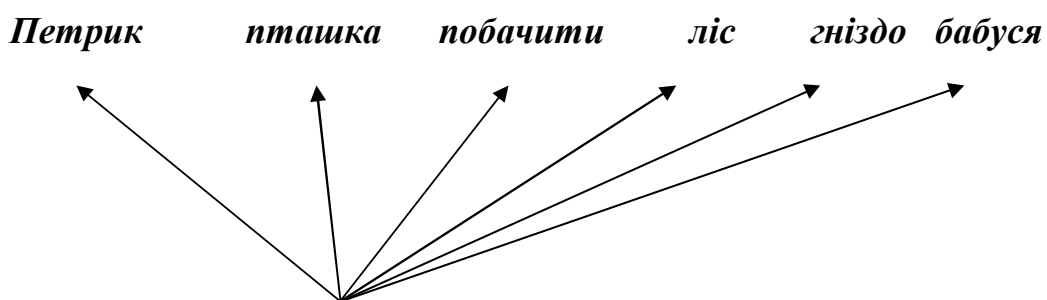
4. Крім того, Василь Сухомлинський був талановитим письменником. Написав майже півтори тисячі творів для дітей. Писав книги і для дорослих, особливо для вчителів.

4.2. Виставка книг В. О. Сухомлинського.

4.3. Передбачування змісту оповідання за опорними словами.

- А наша подорож триває. Метушаться птахи. У них відповідальна пора – вони будують собі домівки на деревах і кущиках.

- Ось який чудовий кущик росте біля школи. Спробуйте передбачити, про що розповідатиметься в оповідання «По волосинці», прочитавши слова на кущику.

(Петрик і бабуся в лісі побачили гніздо пташки).

- Перевірте передбачення, прослухавши текст.

- Слухайте уважно, бо буде тестування.

4.4. Читання оповідання вчителем.

- Чи справдились передбачення?

4.5. Тестування із наступною взаємоперевіркою.

1. Першокласник Петрик був...

а) працюючим хлопчиком; б) ледачим хлопчиком.

2. Петрикові вузлик здавався дуже...

а) важким; б) легким.

3. В куцах Петрик побачив...

а) велику лисячу нору; б) велике волосяне гніздо.

4. Пташка щоразу приносила до гнізда...

а) по гілочці; б) по волосинці.

5. Петрик стояв...

а) задуманий; б) усміхнений.

6. Бабусю, я нестиму з лісу...

а) ваш кошик; б) ваше пальто.

Відповіді: 1) б, 2) а, 3) б, 4) б, 5) а, 6) б.

4.6. Фізкультхвилинка та гра «Чарівна паличка».

(Діти передають один одному паличку і бажають щось хороше).

Ось іде до нас весна.

Все навколо ожива:

Підсніжники прокидаються, *потягнутися*

Проліски посміхаються, *посміхнутися*

Пташки прилітають, *махують руками*

Діти вибігають, *біг на місці*

На луках стрибають. *стрибки*

4.7. Словникова робота. Читання пірамідок слів «луною» за вчителем.

са	ма	да	ла
не	сти	пля	шку
вуз	лик	воло	синці
пошеп	ки	ледачень	кий
хвилю	вання	першо	класник

- Чи всі слова вам зрозумілі?

- Знайдіть дієслова. Доведіть свою думку. (Нести, дала).

- Назвіть антоніми до слова ледаченький. (Роботящий, працьовитий, трудолюбивий).

- Назвіть синоніми до слова пошепки. (Тихенько, майже мовчки, майже нечутно).

4.8. Хвилінка - цікавинка.

- Ой, дивіться під ноги, не наступіть на квіточку, на жучка, що виліз погрітись на сонечку.

- Щось ми зовсім забулись про нашу пташечку.

- Діти, хто знає, як цю пташечку звати?

- А знають її члени довідкового бюро, вони готували на сьогодні повідомлення.

Повідомлення про ремеза.

Ремез –це вид синиці, який поширений від України до Сибіру. Це перелітний птах. Він з'являється в нас у березні- квітні. Живе серед зарослів верб, осокорів, що ростуть біля озер, річок.

Для гнізда ремези вибирають звисаючу над водою гілку, що має опущений донизу рогачик. Між гілочками такого рогачика пташки роблять з трави перемичку-місточок, влітають пушинки від насіння верби, тополі. На побудову гнізда ремези витрачають 15-16 днів.

Гніздо має вигляд рукавички з товстими, міцними стінками. У це гніздо самочка відкладає 5-9 білих видовжених яєць.

Після 13-14 днів насиджування з'являються пташенята, які через 16-18 днів залишають гніздо.

Живляться ремези дрібними комахами, жуками, гусінню, павуками. Це дуже корисні птахи і людина не повинна чіпати їхніх гнізд.

- Наш ремез також облюбував собі гілочку і став вити гніздечко.

4.8. Повторне читання оповідання вголос:

а) читання «ланцюжком» (по 1 реченню 1, 2 абзац);

б) читання «естафетою» (по 1 реченню в парі «Ми – друзі», 3,4 абзац);

в) читання в особах (читають помічники вчителя – до кінця оповідання).

4.10. Робота за змістом оповідання. Вибіркове читання.

- Коли відбуваються події, описані автором? Доведіть словами з тексту.

- Чому Петрик не ніс вузлик з їжею?

- Чи справді цей вузлик був таким важким?

- Прочитайте, що цікавого побачив Петрик у лісі?

- Що вразило Петрика? Чому?

- Як ви вважаєте, про що думав Петрик? (Задумався над своїм життям, зрозумів, що треба працювати, а не лінуватись).

4.11. Диференційована робота за текстом.

I група

Учні, що мають з тестів 10-12 б.

Знайдіть в оповіданні зачин,
основну частину та кінцівку.

Прочитайте виразно зачин
та кінцівку тексту.

II група

Інші діти.

Прочитайте виразно розмову
бабусі і хлопчика. Пригадайте
їхні імена.

Перевірка всіх завдань.

Відшукайте опорні слова, які Доведи (реченням з тексту),

розкривають зміст оповідання. що Петрик вперше бачив, як
(Бабуся, онук, вузлик з їжею, пташка збиває гніздо.
ледаченьким, велике волосяне
гніздо, працююча пташка,
задуманий, я нестиму).

Перевірка всіх завдань.

Спільне завдання.

Технологія «Займи позицію»

- Кожне оповідання має свою головну думку. Зверніть увагу на плакати на дошці.

1 плакат. Це оповідання про хлопчика, який зрозумів, що треба працювати, а не лінуватись.

2 плакат. Це оповідання про хлопчика, який зробив добрий вчинок.

- Займіть позицію біля того з них, який, на вашу думку, відображає головну суть оповідання.

(Діти обговорюють свій вибір у групі, що утворилася, обирають того, хто виступає.)

Виступаючий оголошує думку групи.

Учитель підсумовує.

4.12. Творча робота в групах.

- Наша пташечка сумлінно працює над своїм будиночком, а ми з вами підемо до гаю «Творчих завдань».

1 гр. Розгляньте малюнок до твору, знайдіть і зачитайте уривок, який зобразив художник .

2 гр. Гра «Судді та адвокати».

Ви -«судді», маєте звинуватити героя твору, знайти його негативні риси.
(Ледаченький, обманює, мало знань про природу).

3 гр. Гра «Судді та адвокати».

Ви - «адвокати», маєте виправдати, знайти позитивне у вчинках. (Ніс пляшку з водою, згодився нести пальто, уважний, бо побачив пташку, спостережливий, розумний).

4 гр. Складіть тематичну павутинку до слова *праця*.

5-6 гр. Які прислів'я про працю ви знаєте?

Без трудів не їстимеш пирогів.

Без труда нема плода.

Праця чоловіка годує, а лінь марнує.

Дерево шанують, як добре родиться, а чоловіка - як добре робить.

Хто дбає, той і має.

Навчання і труд поруч ідуть.

Бджола мала, та й та працює.

Під лежачий камінь і вода не тече.

Щоб мати, треба працювати.

Не хитруй, не мудруй, а чесно працюй.

4.13. Підсумок роботи в групах.

Презентація книги-саморобки «Прислів'я про працю».

IV. Етап контрольно-оцінювальний

4.1. Підсумок уроку.

- Чи досягли очікуваних результатів ви особисто?
 - Чи виконали ми всі поставлені завдання?
 - З якими труднощами зіткнулись?
 - Чи сподобався вам урок? Чим?
 - Що не сподобалось на уроці? Чому?
 - Наш урок закінчується. Всі завдання виконали, тому скарб наш.
- А захований він у гніздечку ремеза.
- Дістаємо його. Тут щось написано.
 - Прочитаймо: Щоб мати, треба працювати.
 - Оцініть самі свою роботу на уроці в кольорах:
- зелений – дуже добре,

жовтий – добре,

червоний – недостатньо.

- *Ті хто працював недостатньо, подумайте і змініть своє відношення до навчання.*

- *Всі запам'ятайте повчальні істини В.Сухомлинського.*

- *Пам'ятай, що без праці людина перетворюється на огидну істоту.*

- *Навчання для тебе – тяж праця.*

- *Виражай себе своєю працею. Твій зошит – це тяж твоя праця, твій обов'язок перед батьком і матір'ю.*

- *Праця – як сходження на високу гору: її сяючих вершин не досягти, якщо не пройдеш важкою, виснажливою кам'янистою стежкою.*

- *Залишай себе в праці - ти будеш щасливим.*

- *Щиро дякую вам, за співпрацю на уроці. І тримайте скарб. (Діти отримують шоколадні монетки).*

4.2. Домашнє завдання.

с.49-50 – виразно читати, давати відповіді на запитання. – 10 б., + закінчи текст кількома реченнями: «Петрик стояв задуманий. Він думав про те, що ...»

- 12б.